



Sygn. akt V KK 424/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba (sprawozdawca)

SSN Dariusz Kala

Protokolant Dorota Szczerbiak

przy udziale prokuratora Prokuratury Regionalnej w Katowicach del. do Prokuratury
Krajowej Krzysztofa Urgacza

w sprawie **P. K.**

oskarżonego z art. 302 § 1 k.k. i z art. 300 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 30 maja 2022 r.,

kasacji, wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Okręgowego w S.

z dnia 22 kwietnia 2021 r., sygn. akt IV Ka [...],

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w S.

z dnia 7 lutego 2020 r., sygn. akt V K [...],

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w S. do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym.**

UZASADNIENIE

P. K. stanął pod zarzutem tego, że:

1/ co najmniej w okresie od 3 listopada 2014r. do daty bliżej nieustalonej, ale co najmniej do 30 września 2015r. w S., jako wspólnik uprawniony do samodzielnej reprezentacji B. [...] spółki jawnej z siedzibą w S. w razie grożącej tej spółce niewypłacalności, nie mogąc zaspokoić wszystkich wierzycieli, spłacił tylko niektórych, czym działał na szkodę pozostałych wierzycieli: D. Spółka z o.o. w S., I. [...] Spółka z o.o. w P. , W. [...] Spółka z o.o. w G., D. [...] w W., Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., [...] Urzędu Skarbowego w S., E. S.A. w P. i F. [...] w C.

tj. popełnienia czynu z art. 302§1 k.k.

2/ w dniu 20 listopada 2014r., w S., jako wspólnik uprawniony do samodzielnej reprezentacji B. [...] spółki jawnej z siedzibą w S., działając w imieniu i na rzecz tej spółki, w celu udaremnienia wykonania nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w S. z dnia 10 października 2014r., sygn. akt X GNc [...], udaremnił zaspokojenie wierzyciela powyższej spółki – D. Spółka z o.o. w S. w ten sposób, że dokonał sprzedaży nieruchomości stanowiącej własność tej spółki składającej się z działki o numerze [...] /4 położonej w miejscowości D., gmina D., dla której Sąd Rejonowy w S. XI Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w P. prowadzi księgę wieczystą KW nr [...], zawierając w tym zakresie z C. [...] Spółka z o.o. w S. umowę sprzedaży, mającą formę aktu notarialnego, Rep. A NR [...], działając tym samym na szkodę D. Spółka z o.o. w S.,

tj. popełnienia czynu z art. 300§2 k.k.

Wyrokiem z dnia 7 lutego 2020r. w sprawie V K [...] Sąd Rejonowy w S. uznał oskarżonego za winnego popełnienia zarzuconych mu czynów i:

- za czyn 1/ wymierzył mu karę 4 miesięcy pozbawienia wolności,
- za czyn 2/ wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Kary jednostkowe objęto karą łączną 8 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres próby wynoszący 4 lata, a na podstawie art. 71§1 k.k. wymierzono dodatkowo oskarżonemu karę grzywny w wysokości 200 stawek dziennych po 10 zł każda.

Wyrok ten zaskarżony został apelacją obrońcy, w której podniesiono zarzuty błędu w ustaleniach faktycznych oraz obrazy przepisów postępowania i prawa materialnego. Wobec powyższego obrona wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku, a następnie uniewinnienie oskarżonego od zarzuconych mu czynów, ewentualnie przekazanie spraw do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 22 kwietnia 2021r. w sprawie IV Ka [...] zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uniewinnił P. K. od popełnienia zarzuconych mu czynów.

Orzeczenie to zaskarżone zostało kasacją wniesioną przez Prokuratora Rejonowego w S.

W kasacji podniesiono zarzut rażącego naruszenia przepisów prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a mianowicie:

— art. 7 k.p.k. poprzez dokonanie przez Sąd II instancji dowolnej, a nie swobodnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, sprzecznej z zasadami prawidłowego rozumowania, wskazaniemi wiedzy i doświadczenia życiowego, polegającej na błędnym uznaniu, że w sprawie brak jest dowodów na to, aby „B. [...]” spółka jawna z siedzibą w S. znajdowała się w stanie grożącej jej niewypłacalności, a oskarżony swoim zachowaniem udaremnił zaspokojenie wierzyciela „D.” Spółka z o.o. w S., podczas gdy na powyższe wskazują zebrane w sprawie dowody, w szczególności, w postaci licznych dokumentów potwierdzających zadłużenie i niewypłacalność spółki „B. [...]” spółka jawna z siedzibą w S. wobec „D.” Spółka z o.o. w S., I. [...] Spółka z o.o. w P., W. [...] Spółka z o.o. w G., D. [...] w W., Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., [...] Urzędu Skarbowego w S., E. SA w P. i F. [...] w C., jak również zeznań świadków, w szczególności: G. K., J. K., M. K. i T. C., którzy wskazują, że P. K. jako wspólnik uprawniony był do samodzielnej reprezentacji „B. [...]” s.j. i podejmowania na rzecz tego podmiotu czynności wywołujących skutki prawne, co w konsekwencji doprowadziło do zmiany wyroku Sądu I instancji poprzez uniewinnienie oskarżonego P. K. od popełnienia zarzucanych mu czynów,

— art. 4 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k. w zw. z art. 366§1 k.p.k. w zw. z art. 434§1 k.p.k. poprzez zaniechanie przeprowadzenia dowodu z urzędu w postaci

zasięgnięcia opinii biegłego sądowego z zakresu rachunkowości na okoliczność ustalenia rzeczywistej sytuacji finansowej i majątkowej spółki „B. [...]” spółka jawna z siedzibą w S., podczas gdy taka potrzeba wynikała z okoliczności niniejszej sprawy, a co za tym idzie zaniechanie wykonania obowiązku wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy i ustalenia prawdy materialnej, w tym wyjaśnienia czy ww. spółka była w stanie grożącej jej niewypłacalności, skoro okoliczność tę Sąd II instancji uznał za istotną, jak również przyjęcie, iż w sytuacji, gdy apelacja wniesiona była jedynie na korzyść oskarżonego, przepis art. 434 § 1 k.p.k. nie zezwala na przeprowadzenie dowodów, które mogłyby być niekorzystne dla oskarżonego, podczas gdy przepis ten nie ma zastosowania do postępowania dowodowego, a odnosi się jedynie do rozstrzygnięć jakie może podjąć sąd odwoławczy.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy Sądowi II instancji do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest zasadna.

Na etapie postępowania odwoławczego w niniejszej sprawie doszło do rażącej obrazę art. 434§1 k.p.k. Do zaistnienia tego uchybienia doszło poprzez wyrażenie przez Sąd Okręgowy całkowicie błędnego poglądu, że nie jest zasadne dopuszczanie dowodu z opinii biegłego, albowiem zważywszy na kierunek apelacji, na tym etapie postępowania, nie było dopuszczalne czynienie ustaleń faktycznych na niekorzyść skarżącego.

Wyrażając powyższe zapatrywanie Sąd pomylił jednak zakaz *reformationis in peius* wyrażony w art. 434§1 k.p.k. z istnieniem w tej przestrzeni jakiegoś zakazu dowodowego. Wskazany zakazem wszak objęte jest jedynie dokonywanie zmian orzeczenia na niekorzyść oskarżonego w przypadku braku środka zaskarżenia wniesionego w tym kierunku, nie zaś przeprowadzanie dowodów, które potwierdziłyby lub nie potwierdziły, słuszność zarzutów podniesionych w apelacji.

Jak wskazał to sam Sąd Odwoławczy w uzasadnieniu swego wyroku (pkt 3.2 formularza) „*poczynienie ustaleń faktycznych co do pozostawania B. [...] sp. j. w stanie grożącej jej niewypłacalności wymagało wiadomości specjalnych biegłego z*

zakresu rachunkowości”. Skoro zaś takie stanowisko zaprezentował ten Sąd, to dla oceny trafności zarzutów podniesionych przez obrońcę w apelacji, należało taki dowód dopuścić. Tymczasem Sąd Okręgowy nie dokonując żadnych ustaleń faktycznych w tym przedmiocie stwierdził, że nie będzie mógł zmienić wyroku na niekorzyść oskarżonego, a zatem trzeba go uniewinnić. Sąd ten nie dostrzegł, choć winno być to przedmiotem jego zainteresowania, jako sądu odwoławczego, że P. K. został przez Sąd I instancji uznany winnym popełnienia zarzuconych mu czynów i skazany za ich popełnienie. Nie istniała zatem potrzeba orzekania surowszego niż uczynił to Sąd Rejonowy zwłaszcza wobec braku środka odwoławczego skierowanego w tym kierunku. Rolą zaś Sądu Odwoławczego było rozpoznanie i ocena zasadności zarzutów podniesionych w apelacji. Przypomnieć chyba trzeba w tej sytuacji również i to, że utrzymanie w mocy zaskarżonego wyroku nie jest z istoty swojej rozstrzygnięciem pogarszającym sytuację oskarżonego, a więc nie łamie zakazu *reformationis in peius*.

W dalszej kolejności wypada wskazać Sądowi Okręgowemu, że choć uznał, że ustalenie sytuacji majątkowej oskarżonego wymagało wiedzy specjalistycznej, to jednocześnie sam ten Sąd arbitralnie uznał, że oskarżony nie dopuścił się czynu z art. 300§2 k.k., gdyż *„w tym czasie i w okresie, co najmniej kolejnych kilku miesięcy, spółka (B. [...] s. j. – dopisek SN) dysponowała jednak majątkiem ruchomym, którego wartość co najmniej kilkukrotnie przekraczała wartość wierzytelności D. Spółki z o.o.”*. Uznał zatem, że ustalenie tej okoliczności już nie wymaga wiedzy specjalistycznej.

Zadać należałoby zatem pytanie o konsekwentność takich stanowisk, gdy z jednej strony przyjmuje się, że samodzielne ustalenie przez Sąd I instancji, w oparciu o istniejące dowody, iż spółka oskarżonego znajdowała się w stanie grożącej jej niewypłacalności, było niedopuszczalne, gdyż wymagało to wiadomości specjalnych, a z drugiej, w oparciu o ten sam materiał dowodowy, stwierdza się, że oskarżony dysponował majątkiem ruchomym, którego wartość co najmniej kilkukrotnie przekraczała wartość wierzytelności.

Przedstawione przez Sąd Okręgowy wywody przede wszystkim przedstawiają poglądy sprzeczne z brzmieniem obowiązujących przepisów

procesowych, a nadto są wzajemnie wykluczające się i jako takie, nie do zaakceptowania.

Mając na uwadze wskazane uchybienia i to, że odnoszą się one do obu zarzuconych oskarżonemu czynów, zaskarżony wyrok należało uchylić, a sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w postępowaniu odwoławczym.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy, Sąd Odwoławczy raz jeszcze winien rozpoznać zarzuty podniesione przez obronę w apelacji i jeżeli będzie taka potrzeba, uzupełniająco przeprowadzić stosowne postępowanie dowodowe, w tym, ewentualnie, dopuścić dowód z opinii biegłego.

Kierując się omówionymi względami, Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.

a.s.